

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK

Cena za celo leto . K 60.—, za pol leta . K 30.—,
četrt leta . K 15.—, en mesec . K 5.—,
Naročništvo in upravnništvo: Kopitarjeva ulica št. 6.
Telefon št. 50.

Inserti: Enostopna pettirista (72 mm široka in 3 mm
visoka ali nje prostor) za enkrat po K 1.20.—
Poslano: Enostopna pettirista K 1.—. — Izhaja vsak
dan, izveniši nedelje in praznika, ob 2. uri popoldne

Zrinjsko-Frankopanska slavnost v Mariboru.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Maribor, 24. apr. Zemeljske ostanki narodnih mučnikov Zrinjskega in Frankopana pripeljejo v Maribor v nedeljo, 27. aprila. Na glavnem kolodvoru bo pripravljenega prostora za 10 tisoč ljudi. Slovesno blagoslovljenje je prevzel škof dr. Napotnik. Slovesnosti

se udeleži šolska mladina vseh mariborskih učnih zavodov, vsa narodna društva iz Maribora in okolice. Vlak z zemeljskimi ostanki narodnih mučnikov bo stal v Mariboru 3 ure. Po mestu in po krajih ob železnici od Špilja naprej bodo izobešene črne zastave.

Naše prihodnje zveze.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zagreb, 24. aprila. Belgrajska »Pravda« poroča, da prinaša Luisanska »Gazette« razgovor nekega mažarskega časnikarja, ki ga je imel s Svetozarom Pribevičem. Naš notranji minister je baje izjavil, da je uverjen, da bodo Mažari in Jugoslavlani živeli v prijateljskem razmerju med seboj. Računati se more celo

na zvezo obeh držav proti Nemcem. Nemogoče pa je, da bi bila v tej zvezi Italija, dokler zahteva izvršitev londonske pogodbe. Mažari bodo dobili skozi Jugoslavijo prihod na morje, a o kakem koridorju čez naše ozemlje ne more biti govora.

Dva preliminarina dogovora?

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zagreb, 24. aprila. Kakor naznanjajo iz Pariza, poroča »Gaulois«, da bosta predložena dva preliminarina dogovora, in sicer eden z Nemčijo, ki bo podpisan do

dne 15. maja, a drugi z Avstro-Ogrsko, Bolgarijo in Turčijo. V tem bodo določene tudi meje med Jugoslavijo in Italijo.

Italijanske grožnje.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zenova, 23. apr. (T. K.) »Newyork Sun« poroča iz Pariza: Vsi diplomati so soglasno mnenja, da smatrajo Italijani svojo grožnjo resno in da bodo uporabili drakonična sredstva, če bi

Wilson razsodil proti njim. Mirovne konference ne bi zapustili, pač pa ne bi podpisali mirovne pogodbe, katere jim ne bi priložila Reke in Dalmacije.

Žrtve revolucionarnega gibanja v Italiji.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zagreb, 24. aprila. Iz Rima so preko Curiha došle vesti, da je pri zadnjih stvkih v Italiji prišlo do hudega krvoprelitja med delavci in vojaki. Bilo je vsega skupaj nekaj stotin ranjenih in mrtvih. Na

shodu socialistov je prebral Konstantin Lazzari resolucijo, ki je naperjena proti imperialističnim zahtevam italijanske vlade nasproti Jugoslaviji.

Južna železnica.

Južna železnica si je znala v zadregi zelo uspešno pomagati. Ko je sklenila, da zviša svoje dohodke, ni dolgo premišljevala, kakšno naj bo to zvišanje, ampak se je odločila kar za 200% pri vseh voznih listkih — in tako imamo danes na vsej južni progi trikrat dražjo vožnjo nego pred enim tednom. To je hud skok, in če ga je železniška družba izvršila z lahkoto, ne moremo reči, da bo lahak tudi tistim, ki listke plačujejo. Za količkaj daljšo vožnjo se po novem tarifu plačujejo naravnost bajne cene in revni sloj bodo morali ostati doma ali pa hoditi peš.

Ostati doma! To bi bilo lahko, ko bi ljudje potovali prav samo za zabavo in brez vsake potrebe. Pa ni tako. Danes so prehranjevalne razmere še vedno tako neurejene, da človek mnogokrat mora na pot, če hoče živeti, in trgovina je tako nerazvita, da je treba stikati za blagom po svetu. Če bi železniška draginja zadela samo prekupčevalce in verižnike, izletnike in tiste, ki se vozijo iz dolgega časa, bi bil nov tarif upravičen. A sedanji ni.

Naša osrednja vlada je napak ravnala, ko je dovolila tako nezmerno zvišanje voznih cen, in bi se morala v tem slučaju učiti od Nemške Avstrije. Tudi od nje je južna železnica zahtevala dovoljenja, da zviša cene, a Nemci niso bili tako popustljivi. Največ, kar so dovolili, je bilo 100% zvišanje in to le za prvi razred, kjer se vozijo tisti, ki morejo plačati. Za tretji razred se je v Nemški Avstriji zvišala vožnina le za 55% in za drugi razred za 60%. To je neprimerno bolj pravično in je dokaz socialnega mišljenja. Pri nas pa morata bajtar, delavec in služkinja, ki varčujeta z vsakim vinarjem in potujeta le, kadar morata, plačevati sorazmerno isti davek železnici kakor vojni dobičkar, ki mu vsaka pot množi bogastvo!

To je krivično in nesocialno. Takih nerodnosti naj bi si vlada ne dovoljevala več!

Mažarska vlada sovjetov išče pomoč.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zagreb, 24. aprila. Iz Temešvara javljajo, da je brezžična postaja prestregla brzojavko, ki jo je poslala budimpeštanska vlada v Moskvo, v kateri vprašuje,

koliko je močna pruska vojska in koliko čet bi mogla poslati ruska sovjetska vlada Mažarom na pomoč, če bi bilo treba.

Prošnja ruske boljševiške vlade.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zagreb, 24. aprila. Brezžična postaja je ujela te dni brzojavko iz Moskve, v kateri prosi sovjetska vlada, naj bi se sklenil mir med Prusijo in entento. Rusija je pripravljena, da pošlje svoje delegate na

mirovno konferenco. Zahteva, da naj priznajo boljševiško vlado, po treh letih pa naj se izvede plebiscit, pri katerem naj se narod izjavi, ali hoče živeti pod boljševiki ali ne.

Belgrad - Solun.

LDU, Belgrad, 23. aprila. V prometnem ministrstvu se dela na uvedbi avtomobilne zveze na onih delih proge Belgrad-Solun, ki še niso dograjeni. Avtomobili bodo vozili, dokler se železniška proga ne dogradi in bodo prevažali potnike kakor tudi blago.

Zasedanje Ogrske.

LDU Dunaj, 23. aprila. (ČTU). Danes jutraj je dospela iz Budimpešte vznemirjajoča vest, da so tuje čete zasedle Satorja-Ujhely.

LDU Bukarest, 23. aprila. (ČTU.) Kakor poroča »L'Independante roumaine«, je Bela Kun ponudil rumunskemu glavnemu stanu premirje. Ponudba pa je bila zavrnjena.

LDU Budimpešta, 23. aprila. (ČTU) Dopisnik »Neues Wiener Journala« poroča, da more iz lastnega opazovanja ugotoviti, da za sedaj še ni govora o češko-slovaškem prodiranju. V Komarnem uradujejo prejkoslej organi sovjetske vlade. Danes opoldne je bilo v Budimpešti defiliranje delavskih bataljonov pred predsednikom sovjetske vlade in vrhovnim poveljnistvom. Okoli 50.000 delavcev je korakalo oboroženih in z godbo po glavnih ulicah.

Prezgodnje veselje.

LDU Šibenik, 23. aprila. (DKU). Na velikonočno nedeljo okoli pete ure popoldne se je razširila po mestu vest, da je došla brzojavka, ki javlja, da je popolnoma priznan londonski dogovor in da bo Italija dobila Reko, Zader in Šibenik ter protektorat nad Splitom za 10 let. Italijanaše je dozdevna brzojavka strašno navdušila, vsled česar so začeli izzivati in izobešati svoje zastave. Glasom brzojavke bi se smela danes razglasiti svečano aneksija. Radost italijanašev pa je trajala le malo časa, ker so tudi karabinerji sami dobili nalog, da odstranijo zastave, ki so v resnici tudi kmalu izgubile z oken. Zanimivo je, ker je ravno isti dan na večer došel iz Pariza vodja italijanašev dr. Pini, ki je svojim pristašem v gledališču Mazzolini sporočil, da delujejo Italijani z vsemi

silami na to, da rešijo to ozemlje, a doslej še ni nobenih pozitivnih uspehov. Italijanaše je ta izjava zelo razočarala, vsled česar je njihov pristaš, neki Natale Savin, član mestnega »Fascio giovanile« začel pred vsemi kričati, da je čas, da se jasno govori in da se konča s frazami, ki ničesar ne pomenijo. Zaradi teh besedi so karabinerji odvedli Savina iz gledališča na vojaško poveljstvo, kjer so ga pridržali vso noč. Naslednji dan so ga izpustili, češ da je tako govoril v pijanem stanju.

Prepovedana procesija.

LDU Šibenik, 23. aprila. (DKU) Vsled hujskanja mestnih italijanašev je došel 15. t. m. polkovnik Lappone v kapitelj, ko je bila zbrana duhovščina, ter zahteval, naj se opravi velikonočna procesija kakor druga leta s prisostovanjem vojaške godbe (italijanske) in oddelka mestne posadke. Člani mestnega kapitlja so izjavili, da smatrajo za potrebno, da dajo z ozirom na sedanje okoliščine in nerazpoloženje prebivalstva napram okupacijski oblasti, procesiji vseskozi cerkveni in religiozni značaj. Pristavili so istotako, da bi prisostovanje italijanske vojske izzvalo izgrede in neredne ter bi prebivalstvo z bratovščinami demonstrativno zapustilo procesijo. Polkovnik je nato zahteval pismeno izjavo in zagrozil duhovnikom, naj pazijo, kaj delajo, ker bi jih mogli izgnati. Izjavil jim je tudi, da morajo z ozirom na to, ker so prepovedane vse manifestacije, vložiti pismeno prošnjo za dovoljenje procesije. Z ozirom na svoje stališče napram italijanski godbi in posadki je dobil kapitelj na prošnjo odgovor, da se procesija prepoveduje in sicer z motivacijo, da bi ogrozila mir in red. Na dan procesije je bilo konsignirano italijansko vojaštvo, a procesija se seveda ni vršila.

Boljševiški boji v Rusiji.

LDU Moskva, 23. aprila. (Brezžično.) Iz Kijeva poročajo: Ukrajinske sovjetske čete so zavzele Jaito in Bajdar na Krimu. Armada prostovoljcev je neutegoma zapustila Balaklavo. Po vsem Krimu se organizirajo sovjeti. V Jaiti so rdečo armado navdušeno sprejeli.

LDU Stanislavov, 23. aprila. (Dun.KU.) Ukrajinski tiskovni urad poroča: Položaj na ukrajinski fronti je zadovoljiv. Vstaši, ki so prijazni direktoriju ukrajinske ljudske vlade, so zavzeli Kijev. Ruski boljševiki se drže samo še na enem tovornem kolodvoru. Od Kijeva do Konotopa na železnici proti Moskvi imajo vtaši vso progo v rokah.

LDU London, 23. aprila. (Dun.KU.) »Reuter« poroča, da je prišlo 19. t. m. v okolici Sebastopola do bojev, v katerih so boljševikom zopet vzeli Zeleni grič z bajonetnim napadom. Boljševiki so predlagali sedemdnevno premirje, ki je bilo sprejeto. Francozi so dovolili ustanovitev krajevnega sovjeta za mesto Sebastopol.

Ententa in Nemci.

LDU Berlin, 23. aprila. (Dun.KU.) »Berliner Tageblatt« poroča iz Zeneve: Dasi pridejo nemški delegati po novih poročilih šele 28. aprila v Versailles, so v Parizu prepričani, da se pogajanja ne bodo zavlekla preko 5. maja. Glasom »Echo de Paris« bodo zavezniki zahtevali, da nemški delegati takoj podpišejo in si pridržijo pritrditev po narodni skupščini. Nikakor zavezniki ne bodo dovolili, da bi se podpis podrgel ljudskemu glasovanju. Vse pariško časopisje slavi zmago ententa nad Brockdorffovim manevrom.

Nemiri v angleških kolonijah.

LDU Berlin, 23. aprila. (Dun.KU.) Angleški listi prinašajo vesti, da se nemiri v Indiji in Egiptu širijo. Ne da se več tajiti, da gre za očito organiziran upor. Vodje upora nameravajo posebno razdejeti strategičko važna prometna središča.

Kako je umrl Weckerle?

LDU Dunaj, 23. aprila. (ČTU.) Kakor znano, so dementirali v Budimpešti vest o umoru Weckerla. Sedaj se je ugotovilo, da je Weckerle že pred nekoliko dnevi v budimpeštanskih zaporih umrl zaradi vnetja možganov in da je bil pokopan v Körösu.

Nemiri na Dunaju.

LDU Dunaj, 23. aprila. (ČTU) Za danes napovedane demonstracije vojakov-povratnikov pred parlamentom in pred mestno hišo so bile popolnoma mirne. Prišlo je samo okoli 2000 oseb. Razni govorniki so poročali o privolitvah vlade, katere pa so označili kot nezadostne, zlasti se glede glavne zahteve, da se izplača vsakemu povratniku odpravnina 5000 K, kateri vlada sploh ni ugodila. Ako teh zahtev tekem 48 ur vlada ne izpolni, so izjavili govorniki, da ne morejo prevzeti odgovornosti za posledice. Ostro so napadali sedanjo vlado, češ, da koraka roko v roki s kapitalisti.

LDU Dunaj, 23. aprila. Vsled akcije, ki jo je uvedla policija proti naslednjim

tujcem, je bilo dosedaj 700 osebam ukazano, da odpotujejo. Med temi je bilo mnogo ogrskih aristokratov, pa tudi mnogo oseb, ki so bile osumljene, da so s komunisti v zvezi.

LDU. Dunaj, 23. aprila. (DKU.) Ob 3. uri popoldne so se zbrali vrnivši se v neki pred Mestnim domom, da sprejmejo odgovor vlade na zahteve, ki jih je stavila v soboto izvoljena opozicija. Obenem je bilo tudi drugo zborovanje v cirkusu Buchu. Govorniki so obžalovali, da se povratniki tudi danes niso zglasili v importantnem številu ter so izjavili, da odgovor vlade ni zadovoljiv, posebno ne kar se tiče zahteve po odpravnini 5000 kron za vsakega povratnika. Govorniki so pozivali sodruge, naj pridejo zopet v petek popoldne pred Mestni dom, da povdarjajo izvršitev te kardinalne zahteve.

Boji v Nemčiji.

LDU Berlin, 23. aprila. (ČTU) V Hamburgu je bilo zopet proglašeno obsedno stanje. Včeraj popoldne so tolpe napadle policijsko stražo in jo razpodile. Na meji med Hamburgom in Altono so tolpe oplenile državne zaloge oblek in plen v avtomobili odpeljale. V okolici St. Pavla in po Altoni se klatijo večje tolpe, tupatam v številu do 10.000 mož. Za pristaniškim mostom so odkrili velike tajne zaloge. V Hamburgu je pričakovati zopet resnih, krvavih dni.

LDU. Monakovo, 23. aprila. (DKU.) Položaj v mesiu je neizpremenjen. Z delom so zopet pričeli. Socialno demokratski organ »Die Münchener Post« je zopet izšel. Poštna zveza s Solnogradom je zopet vpostavljena.

LDU. Berlin, 23. aprila. (DKU.) Kakor poroča »Berliner Tageblatt«, so kmetje v bavarskem gozdu postavili lastne bataljone v svrhu udeležitve boja proti Monakovem.

Mirovni povelje.

LDU. Berlin, 23. aprila. (DKU.) WU. poroča: Odgovor maršala Focha na nemško brzojavko z dne 21. aprila se glasi: Nemški delegati lahko odpotujejo, če so v to pripravljeni. Dopusča se jim svobodno gibanje v svrhu izpolnitve njihove misije. Istotako imajo tudi popolno svobodo za brzojavno in telefonično zvezo s svojo vlado. Kakor doznava WU., bodo delegati in zastopniki listov v ponedeljek odpotovali iz Berlina.

LDU. Berlin, 23. aprila. (Brezžično.) Iz Washingtona se poroča: V krogih, ki so bližnji predsedniku Wilsonu, se poroča o odgovoru med aliranci, da se mora Francija in s tem tudi ves svet ščititi proti vsakemu napadu v dobi, ki leži med podpisom mirovne pogodbe in med ustanovitvijo zveze narodov. — Ni še gotovo, katero obliko bo imel ta dogovor, ali obliko pogodbe, zveze ali prostega zagotovila. Francija pazi samo na svojo varnost in ako ji dogovor to nudi, je načelno zadovoljna z

vsako obliko dogovora. Predsednik Wilson ki je naziranja, da nudi zveza narodov, čim se je ustanovila, Franciji zahtevano varnost, je o smotrenosti začasnega dogovora ravnatoko prepričan, vendar pa želi, zvest svojim načelom, da se dogovor takoj razglasi.

Boji na Koroškem.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 24. aprila iz uradnega vira: Položaj je neizpremenjen. — V odseku Ljubela so tekom 22. in 23. aprila nemške patrolje trikrat prekoračile demarkacijsko črto. Naši oddelki so jih pregnali in ujeli enega Nemca.

Iz pokrajine.

k Francoski odposlanec obiskal frančiškanski samostan. Maribor, 24. aprila. Danes opoldne je obiskal francoski odposlanec major dr. Reverdy samostan mariborskih frančiškanov. V njegovi družbi so bili general Maister s svojim štabom ter zastopniki vseh mariborskih civilnih oblasti.

k Vsem dijakom iz zasedenega ozemlja! V svrhu ureditve dijaškega vprašanja pozivlja podpisana pisarna, da se vsi dijaki in dijakinje iz zasedenega ozemlja prijavi-jo pismenim potom in poda o podatke kakor sledi: Visokošolci: Rojstno leto in dan, rojstni kraj, ime starišev, kje se sedaj stariši nahajajo, domovinska občina, vrsta študija, na kateri visoki šoli so sedaj vpisani, ali potegujejo podpore in štipendije, družinske razmere, sosebno naj naznanijo v kakšnih razmerah žive, kako se preživljajo zlasti, če dobivajo pomoč od svojcev. Srednješolci in dijaki srednjim šolam enakopravnih zavodov: istotako kot visokošolci. Abiturijenti in visokošolci, ki službujejo v armadi kraljestva SHS.: rojstno leto in dan, rojstni kraj, ime staršev, kje se sedaj stariši nahajajo, domovinska občina, natančne podatke o dosedanjih študijah, vojaški čin in krdelo, natančne podatke o vojaškem službovanju, kakor: od kdaj služijo pri vojakih, pri katerih krdelih so služili, v kateri armadi itd., družinske razmere, sedanje bivališče, ali nameravajo nadaljevati študije, kaj bi študirali in kje, ali želijo vstopiti v državno ali privatno službovanje, za kakšen poklic se zanimajo, v kakšnih razmerah žive, kako se preživljajo zlasti, če dobivajo pomoč od svojcev. Pisarna za zasedeno ozemlje v Ljubljani, Dunajska cesta 31.

k Beguncem, ki se vračajo v domovino! Begunci iz porušenih krajev (osebno iz vasi na spodnjem Krasu) naj se ne vračajo, ako nimajo že v naprej in zanesljivo zagotovljenih stanovanj, kajti kakor se doznava iz gotovega vira je italijanska oblast ustavila gradbo novih barak, a neporušene vasi so tako prenapolnjene, da se marsikomu, ki bi se vrnil s slepo nado, češ, da se že kam stisne, zgodi, da ne dobi nikjer strehe.

Baje so laške oblasti tudi prepovedale zopetno naseljevanje beguncem v porušeni vasi na Krasu. Družine, ki so se že

vrnile v porušene vasi in si tam postavile lesene barake, se bodo morale najbrže preseliti, kam, tega laške oblasti niso še določile.

k Prvo imenovanje profesorjev za zagrebško tehniko. Prestolonaslednik Aleksander je imenoval prve tri profesorje za tehnično visoko šolo v Zagrebu, na kateri se prično predavanja jeseni. Imenovani profesorji so: Martin Pilar, arhitekt v Zagrebu in predsednik hrvaškega društva inženirjev in arhitektov, ing. Milan Calogović, bivši asistent na budimpeštanski tehniški in pozneje podjetnik na Reki, ter ing. Jaroslav Havliček, znani strokovnjak na polju elektrotehnike in strojne znanosti ter nazadnje vodja električnih obratov v promogovnikih v Vitkovicah pri Moravski Ostravi. Spisal je v svoji stroki več pomembnih del v hrvatskem in nemškem jeziku.

k Preganjanje jugoslovanskih železničarjev na Reki. Iz Reke poročajo: V sled zadnje stavke železničarjev se je jasno pokazalo narodno mišljenje reških jugoslovanskih železničarjev. Italijanski narodni svet je zato sklenil, da izžene jugoslovanske železničarje iz Reke, pa je zato uprava razglasila, da se mora odpustiti 270 železničarjev iz službe in sicer se odpuščajo v prvi vrsti oni, ki to sami žele. Ni dvoma, da bo italijanski narodni svet odpustil iz službe vse jugoslovanske železničarje, ki mu ne prišajo, kakor je že sedaj odpustil predsednika in podpredsednika zveze jugoslovanskih železničarjev na Sušaku.

k Tatovi. Orožniška postaja Planina pri Sevnici je izsledila tatu, ki je ukradel Antonu Lesjaku iz št. Vida pri Zatičini kočijo in konja. Na notico v »Več. listu« so orožniki dobili kočijo, konja in tatu ter vse izročili v roke pravega lastnika.

k Zaloga tobaka v Skoplju. Iz Belgrada poročajo: Oddelek trgovske zbornice v Skoplju poroča, da so tam velike množine tobaka ter zahteva, naj država tobak kupi ali pa dovoli izvoz. Belgrajska trgovska zbornica je zaradi tega posredovala pri vladi ter je pričakovati, da bo dovoljen izvoz večje množine tobaka.

k Nakup tobaka. Belgrajski listi poročajo, da je komisiji za nakup tobaka v bitoljskem okrožju dovoljen kredit 3,200.000 dinarjev.

k Zahteve časnikarjev. Hrvatsko novinarsko društvo je izročilo po svojih zastopnikih lastnikom listov spomenico, v kateri zahteva ureditev dohodkov časnikarjev. Kot minimum se zahteva 1200 K mesečno. Rok je stavljen do 25. t. m. Nova ureditev plač naj bi stopila v veljavo s 1. majem.

k Tatvine v vojaškem oskrbovališču. V vojaškem oskrbovališču v Zagrebu je bilo ukradenih za 30.000 kron tobaka in cigaret. Nekaj sumljivih oseb so že zaprli.

k Hrvatska trgovska banka v Zagrebu je sklenila zvišati svojo glavnico od 12,000.000 na 30,000.000 kron.

k Nova tvornica pohišta v Zagrebu. V Zagrebu snujejo moderno tvornico pohišta, v kateri bo zaposlenih v začetku okoli 500 ljudi. Podjetje namerava svoje blago oddajati na vzhod. Doslej je podpisane preko poldrug milijon delniške glavnice, v kateri je zastopan z 1 odstotkom tudi francoski kapital.

Iz Ljubljane.

I Ruski koncert v Ljubljani. Na svojem potovanju v Jugoslaviji priredi slavna ruska umetnica, virtuosinja gđ. Minja Tomšinska v Ljubljani v soboto, dne 26. aprila v Unionski dvorani znamenit koncert. Kritiki štejejo Tomšinsko med eno največjih ruskih umetnic sedanje dobe. Kritike iz Moskve, Petrograda, Kijeve, Varšave, Budimpešte, Berlina, in v zadnjih mesecih iz jugoslovanskih mest Zagreba, Sarajeva itd. hvalijo navdušeno in enoglasno, da je prava slast slišati mojstrsko temperamentno igro mlade umetnice. Opozarjamo slovensko občinstvo ljubljansko na ta izredni koncert, za katerega se zavzemajo tudi srbski častniki v Ljubljani. Predprodaja vstopnic od danes naprej v trafikih v Prešernovi ulici.

I Spored koncerta ruske umetnice, vijolinske virtuosinje gđ. Minje Tomšinske v soboto, 26. aprila v Ljubljani obsega sledeče skladbe: 1. Tartini: Vragov trileček. — 2. Čajkovskij: Koncert za gosli in klavir. — Odmor. — 3. a) Händel: Largo. b) Wieniawski: Concert de Polonaise. — 4. Hubay: Fantazija na motive iz opere »Carmen«. — 5. Wieniawski: Souvenir de Moscon. (Spomin na Moskvo.) Klavirsko spremljevanje izvede domači odlični pianist g. Niko Štrifof. — Predprodaja vstopnic se vrši od danes naprej.

I Cvetlični dan v prid slovenskim visokošolcem. Vse dame in gospodične, ki so obljubile sodelovanje pri cvetličnem dnevu v prid slovenskim visokošolcem, se vabijo, da se z gotovostjo udeležijo sestanka, ki se vrši danes popoldne v veliki dvorani Mestnega doma. Ker se zvečer igra v opernem gledališču predstava »Mamzell Nitouche« kot dobrodelna predstava, je ura sestanka določena za 4. uro popoldne. Prosi se gotove udeležbe!

I V korist zagrebški menzi priredi danes zvečer Narodno gledališče operetno predstavo izven abonementa. Igra se Mamzell Nitouche.

I Iz gledališke pisarne. Radi obolevnosti prehlajenja g. Josipa Drvota morala je odpasti predstava »Ugrabljena Evelina« in »Pagliacci« v četrtek, 24. t. m., za B-abonma 49. Namesto tega se uprizori opereta »Mamzell Nitouche« izven abonma, in sicer v prid slovenskim akademikom za Akademski dom.

I Društvo tehnikov v Ljubljani nanašanja, da se je društveni sestanek, ki bi se imel vršiti to soboto v višji obrtni šoli v Ljubljani, radi nepričakovanih zaprek preložil na poznejši čas, ki se pravočasno objavi.

Repertoar narodnega gledališča.

Drama.

24. aprila, četrtek: »Veriga«, dij., popoldne. Izven abon.

25. aprila, petek: Zaprto.

26. aprila, sobota: »Moč teme«. Abon. C 50.

27. aprila, nedelja, popoldne: »Krojaček junaček«. Abon. B 48.

28. aprila, ponedeljek: »Veriga«, popol., akademiki. Izven abon.

Opera.

24. aprila, četrtek: »Mamzell Nitouche«. Izven abon.

25. aprila, petek: Zaprto.

26. aprila, sobota: »Ugrabljena Evelina« in »Pagliacci«. B 2/49.

27. aprila, nedelja: »Slovaška princeska«. Izven abon.

28. aprila, ponedeljek: Zaprto.

Politična kronika.

p 30. april. Na sramoten način sta padli v Dunajskem Novem mestu pod rabelskim mečem l. 1671, na dan 30. aprila glavi borilcev za našo svobodo Zrinskega in Frankopana. Odsekali so jima glavi, toda zatrli niso velikih misli narodne svobode. In sedaj po 248 letih slave prvokrat Hrvali in ž njimi mi v svobodi in zedinjenju spomin na velika narodna mučenika. Povsod se pripravljajo na slovesen sprejem kosti Zrinskega in Frankopana, ki jih prepeljejo 28. t. m. iz Dunaškega Novega mesta v Zagreb, kjer jih slovesno pokopljejo dne 30. aprila. Prav je da tudi naša javnost proslavi ta dan čim najdostojnejše.

p Naše poslaništvo v Parizu. Belgrajski listi poročajo, da odkupuje naša država zgradbo grofice Tolstoj v Parizu, v kateri je naše poslaništvo. Za poslopje se bo plačalo 1.300.000 dinarjev.

p Nov list. S 1. majem prične v Belgradu izhajati list »Demokracija«, glavno glasilo J. D. S. Urednika lista bosta dr. Rado Jovanović in dr. Slavko Sećerov.

p Strankarsko gibanje. Iz Sara'eva poročajo: Glavni sodruknik »Radene«, njen predsednik in glavni urednik »Slovanskega Juga«, dr. Jovo Zubović, je izstopil iz Radene, ker se ne strinja z njeno priključitvijo Jugoslovanski demokratiški stranki.

Po svetu.

s Dama s pajčolanom. Ko je bil Napoleon Bonaparte postal prvi konzul republike, so ga njegovi nasprotniki in sovražniki večkrat napadli. Enemu teh atentatov je ušel le prav težko, takozvani smodnišni eksploziji na cesti Sv. Nicolae 24. dec. 1800. Zato so bolj pazljivo stražili znane pariške Tuibrije in gradova Sv. Cloud in Malmaison, kjer je bival s svojo soprejo poleti. Nekega dne pride v Tuibrije globoko zastrta dama in takoj so jo prijeli. »Ali imate dovoljenje za vstop?« vpraša častnik na straži. — »Ne, tudi nisem vedela, da ga je treba.« — »Kam hočete?« — »K ženi prvega konzula.« — »Kako Vam je ime?« — »Ne smem povedati.« —

»Vzemite pajčolan raz obraz!« — »Moram ostati nepoznana, zato ga ne bom vzela proč.« — Tedaj pride Napoleon mimo. »Kaj je to?« vpraša osorno. »Tu je sumljiva gospa, ki ne mara vzeti niti pajčolana raz obraz niti povedati svojega imena in tudi ne povoda, zakaj je prišla.« — »Torej, madama, pa meni samemu povejte. Jaz sem prvi konzul. Morebiti me na zunaj poznate.« — »Da,« odgovori skrivnostna dama in se prikloni. »Torej kako Vam je ime in kaj hočete tukaj.« — »Zelo mi je žal, a ne smem Vam povedati. So mi najstrožje prepovedali.« — »Prepovedali? Kdo?« — »Vaša gospa soproga.« — »Sami morate priznati, da je vse to nekam sumljivo.« — »Če bi bila prva dvorna dama Vaše gospe soproge tukaj, bi gotovo rada izpričala, da je res kar pravim.« — »A je ni tukaj in to je tudi precej vseeno. Grem takoj k svoji ženi in bom poprašal, kaj to pomeni. Med tem pa to sumljivo pajčolanko skrbno stražite!« Šel je v sobe svoje žene in ji je povedal, kdo je prišel in kaj hoče. »To je vse res,« reče Josipina v zadregi, »poznam to damo in rekla sem ji, naj pride sem.« — »Tako nepoznana?« — »Da!« — »A prosim te, te skrivnosti...« — »Ravno tega Ti ni treba vedeti.« — »Pa hočem vedeti!« — »Če že drugače ne gre, Ti moram pač povedati. A obljudi mi vsaj, da skrivnosti ne boš nikomur povedal. Zelo bi mi bilo neljubo, če bi druge dame zvedele o tem, zbadanja in norčevanja bi ne bilo ne konca ne kraja.« — »Ker želiš, bom ohranil skrivnost zase.« — »No, torej, ta zastrta dama, ki prihaja tako skrivnostno k meni, nepoznana, je madama Letellier, zelo spretna odstranjevalka las.« — »Odstranjevalka las?« — »Da, ali sedaj razumeš?« — »Ne razumem ničesar.« — »Ali morebiti ne veš, kaj je to?« — »Niti pojma nimam o tem.« — Josipina je pokazala na svoje sence in obrvi. Potem je rekla zdihuje in s pritajenim glasom: »V mojo največjo žalost sem opazila tukaj nekaj sivih las; te mora odstraniti ali pa magari porbarvati ali pa kakorsibodi napraviti nevidljive. Zato sem jo poklicala sem.« Napoleon se je začel smejati. »Torej samo to? In zato toliko skrivnosti?« je rekel ves vesel. — »No ja, druge dame ne bi smele tega zvedeti in Ti pravzaprav tudi ne.« — »Ja, kar se mene tiče, bodi popolnoma brez skrbi! Jaz imam tudi že sive lase na sencih.« — »Ja, za Vas moške je to vseeno, za nas ženske pa ne. Mi bi bile rade karseda dolgo mlade in lepe.« Josipina je bila za eno leto starejša kakor Napoleon, zato prav lahko razumemo njeno prizadevanje, skriti prve sive lase. »No, zanesljivo in zvesta pa je Tvoja pomočnica. Vso hvalo zasluži, ker je tako molčeča.« — »Zato jo bom pa tudi izvrstno nagradila.«

Zastrti dami so sedaj seveda takoj dovolili, da je vstopila. Dobila je vstopnico in je lahko prišla kadar je hotela, brez ovire, vedno pa globoko zastrta in nepoznana. Zgodovina nam pravi, da je bila Josipina v resnici edina, ki jo je Napoleon res odkritosrečno ljubil. Marije Lujize ni ljubil, ona pa njega še manj.

s Višeci most. Ko so hoteli pred 70. leti napraviti prvi višeci most čez Niagoro, je mnogo ljudi mislilo, da to sploh ni mo-

4 % državno posojilo

se vrne v

6 mesecih!

goče. Kajti kako prenesti debeli snopič žic na ono stran, ko je tok reke tako deroč. Bolj gori in doli ob reki pa to ni mogoče zato, ker je reka preširoka, da bi napeli snopič, debel kot jambor. Inženjerji so se prvomu posmehovali in so poskušali to in tamo. Izpočetka se je vse ponesrečilo; nazadnje je prišla nekomu rešilna misel. Ob ugodnem vetru so poslali čez padec papirnatoga zmaja, na oni strani je padel doli. S pomočjo tenke niti so potegnili nekoliko debelejšo nit na drugo stran, potem zopet bolj debelo, nato tenko vrvi, potem debelejšo, nato žične vrvi, vedno močnejše in nazadnje s pomočjo parnih strojev in vezalnih nateg prvi veliki žični snopič. Sledili so drugi. Tako so napravili čudežni viseči most čez Niagaro.

s Kača, ki stavka z gladom. V njujorški živalski vrt so privedli velikansko kačo, ki pa v znak protesta, ko so jo zaprli, ni hotela ničesar jesti. Čuvaji so se trudili na vse načine, da bi jo prehranili, a žival se je naredila končno mrtvo. Upravitelj je hotel doseči s silo to, kar ni mogel z lepa. Pozval je strokovnjake in časnike in je v pričo njih porinil na dolgem kolu v to pripravljenega kunca kači v žrelo, ki jo je držalo šest čuvajev. Po tem prisiljenem zalogaju je kača nehala stavkati in se je slednji dan ob določenem času priplazila do kraja, kjer je dobivala jedi in čakala.

s Jeana d'Arc — svetnica. Dne 6. t. m. je bil v papeževi prisotnosti izvršen obred čitanja dekreta, ki znači pripravo za proglašenje za svetnico. Papež je ob ti priliki izrazil nado, da bo sveta Ivana ona vez, ki bo spajala domovino in vero, Francijo in Cerkev, zemljo in nebo.

s Razpad »velike flote«. »Velika flota« angleškega cesarstva zopet neha obstojati kot celota. Vojna je bila koncentrirala vso angleško floto v eno močno skučino, a zdaj, ko je ni potreba več, se je začela zopet rušiti v posamezne manjše skupine. Največje aktivno zapovedujoče mesto bo zavzemal viceadmiral sir Charles Madden, pod čigar poveljstvom bo metropolitanska in atlantska flota. Dva naslednja zapovednika »velike flote« sta povišana na najvišje mesto v angleški mornarici, za »admirala flote«, ki ima samo značaj časti in v mirnem času nima nobenega aktivnega dela na morju. To visoko čast so od Napoleonovskih vojsk do danes dobili samo štirje: sir Richards, lord Kerz, lord Fischer, in sir Knyvet Wilson.

s Šala ali — resnica. Sodnik: G. uradnik, vi ste obtoženi, da ste ukradli igraine karte v kavarni. — Uradnik: Da, sem. — Sodnik: Zakaj ste to storili? — Uradnik: Imam raztrgane podplate, pa polagam karte v čevlje, da ne hodim popolnoma bos. — Sodnik: Pa zakaj nosite raztrgane čevlje? — Uradnik: Prosim, jaz nisem kriv, ako ljudje ne mečejo celih čevljev na smetišče! — Sodnik: Pa zakaj ne hodite bos? — Uradnik: Saj hodim, pa samo ponoči, ko prenešam potnikom s kolodvora do hotela kovčke. — Obsodba se je glasila na 14 dni zapora.

s Clemenceauovi psi. Nekega dne je sprejel Clemenceau v avdijenci delegacijo senatorjev, zastopnikov, svetnikov itd. Njegova dva psa sta spala pri peči. Naen-

krat vstane eden izmed njih in začne letati po sobi. Clemenceau je pozvonil in naročil slugi: »Odvedite gospoda podprefekta iz sobe!« Zo je pozneje opazil, da se nekdo čudi temu pozivu, je dejal: »Čudno se vam zdi, kaj ne, ko svoje pse imenujem podprefekte. Te živali se ne morejo povzpeti do nikakih velikih dejanj, do katerih se lahko povzpno podprefekti. Psi so neodvisni in zvesti, a podprefekti niso. Moji psi ližejo samo moje noge, a podprefekti jih ližejo vsem ministrom. Moji psi me ne bodo ugriznili, a med podprefekti ni niti enega, ki ne bi planili name, ko izgubim oblast.« — Na te besede se je deputacija zelo smejala.

s General, ekonomski agitator. General Peppino Garibaldi in njegov brat kapitan Ezio Garibaldi, bosta šla v severno Ameriko z misijo, da propagirajo za ekonomsko industrija'ni razvoj južne Italije in da dobijo za to, kolikor mogoče veliko ameriških kapitalistov.

s Žetev v Zedinjenih državah. Iz Washingtona javlja departement za poljedelstvo, da bo znašala letošnja

žetev v Zedinjenih državah okoli 837 milijonov metrskih stotov. To je bila najbogatejša žetev, kar jih pomnijo ljudje. Poletne pšenice bodo našeli okrog 250 milijonov bušeljnov, ali 72 milijonov metrskih stotov.

s Oj, to žganje! Dr. Demma, zdravnik v otroški bolnici v Bernu v Švici, trdi, da je bilo med 57 otroki iz 10 družin, ki so bile vdane žganju, samo 9 normalno razvitih. Drugi so bili slaboumni, božjastni, grbavi, pritlikavi, gluhonemi. Nasprotno je bilo med 61 otroki iz družin, v katerih se ni pilo žganje, 50 otrok normalno razvitih, a samo 11 nekoliko manj razvitih.

s Vezuv se nahaja zopet v erupciji in to pot z prav veličastnim sijajem in neizmerno strahoto.

s »Prijatelj belgijskega naroda«. Belgijska vlada je podelila ameriškemu ministru za prehrano in prvemu predsedniku komisije za obnovo Belgije Herbertu Hooveru naslov »prijatelja belgijskega naroda«.

Ljubljana v laški luči.

Italo Zingarelli, dopisnik Orlando-ve »Epoche« v Rimu je poslal svojemu listu iz Ljubljane koncem marca zanimiv opis naše prestolice, ki ga podajamo tu v celoti.

Na praznik sv. Jožefa.

Prišel sem v Ljubljano na narodni praznik sv. Jožefa. Izrazito katoliška dežela, ohranjuje Slovenijo z največjo vestnostjo tradicije, ki prihajajo pri naš že skoro v neobičaj in zapira na praznik urade in trgovine, da dá narodu priliko sprehajanja in pohajkovanja po ulicah. Ceste so blatne, je pač treba povedati in v zelo slabem stanju. Le stopnišča cerkve so dobro ohranjena in pokrita sedaj z deskami. Vstopil sem v svetišče, kjer je neki menih pridigal slovensko in sodeč po pazljivosti poslušalcev, pripovedoval jako zanimive stvari. Slovenski jezik si ubira z nekim trudom pot. Govorica ima zelo omejen slovar, pisмени jezik pa, ki mu primanjkuje povsem tehničnih izrazov, je dežežen intelektualne dedščine maloštevilnih privilegirancev z izrazito kulturo. Zdaj se v Jugoslaviji silno mnogo tiska in bere. Če preidem štiri dnevnik, kar je za mesto 42.000 prebivalcev v resnici mnogo, najdeš po knjigarnah znatno množino knjig v slovenskem, hrvaškem in srbskem jeziku. Mnogo je tudi prevodov Danteja, De Amicia, Anatola Francea in Maurice Le Blanca.

Ko sem to opazoval v izložbah, so mene in laškega oficirja v moji družbi opazovala cele gruč meščanov — prikazen, ki me ne preseneča več. Kolikor sem se pričel razločevanju goitnikov, ki pomenijo približno: »Prokleti Italijani«, tako slišim v zraku poglede, ki nam slede, ko gremo mimo. Nam pač velja izrek messorja Danteja Beatrici: »Egli se ne va, sentendosi laudare...«

Obtečeva se ne v ponižnost, ampak v pamet.

Naša »neprijaznost« in medzavezniška komisija.

Da bom kratek, izpovem, da se nam zde tukajšnji Nemci naši najboljši prijatelji. Dunaj, odkoder sem prišel, se mi zdi najlepše in najgostoljubnejše mesto na svetu. Tu pa čutim, da k nam obrnjeni obrazi govore: »Kakšna predrznost!« Jugoslovanska patrolja, oborožena po balkansko, nam je zadnji večer sledila korak za korakom med kratkim sprehodom po mestnih ulicah. Morda bi bili ob našem pohajkovanju pri belem dnevu vzrok aretacije. Kak paglavec kriči v ušesa naslove najnovejših vesti po časopisih, kak vojak kralja Petra še celo pozdravlja laška oficirje, kot bi ne bilo res.

S Francozi in Angleži so nekaj časa postopali bolje, nego z nami. Sicer je razlika še vedno ostala (o Amerikancih niti ne govorim), toda manjša je. Zadnje brzogavke iz Pariza so bile kot mrzla pršna kopel za duhove, ogrete pri svetem ognju megalomanije. V hotelu, kjer gostujejo odposlanci mirovne konference, ki so prišli, da preiščejo ljubljanske dogodke, vidim v prvem nadstropju srbske straže, ki klepetajo in se smejejo s francoskimi vojaki. Med tem, ko so Amerikanci nenajdljivi, se nahaja italijanska misija pri delu v višjem nadstropju, Angleži pa so izključili vsak stik: »Splendid isolation«.

Preiskovalna komisija se zbira dvakrat na dan in ne zavidam one, ki sodelujejo. Ena misija za drugo odhaja iz hotela v avtomobilih, ki se križajo tupatam z onim generala Smiljanica, poveljnika dravske divizije. Ta avtomobil ima zgodovinsko preteklost, ker

je bil do pred meseci last c. kr. tržaškega namestnika. Zdaj je v Ljubljani, kjer kroži po umazanih cestah in »Trg« (-ih), temu izrodku nakopičenih soglasnikov, ki pomenijo našo »piazzo«.

V »sibirski« Deveti deželi.

Imam utis, da živim na postaji sibirskih železnic v času, ko se ustavijo vlaki. Nikoli nisem bil v Sibiriji, toda slabše nego tu, ni mogoče, da bi bilo. Dobro se nam godi le pri mizi, ker imajo Jugoslovani polno zahtev, najsi bo pri zelenem tapetu mirovne konference, ali pa pri kosiču pred belim prtičem iz papirja, nagubanim v čipke.

V Ljubljani predstavlja papirnati prtič edino zvezno točko z dunajskim prehranjevalnim položajem. V ostalem je kruh najbelejši in take kakovosti, kakršno je zmagujoči sporazum skoro pozabil. Meso ješ dvakrat na dan, dobiš mleka, sira, jajca in vse ostalo. Koncem konca, če ne greš iz restavracij, imaš skoro utis, da si padel v Indijo Koromandijo. Posebno v izobilju najdeš tu govedine (da bi bilo le res! Op. ured.), ki sem si jo kmalu priučil slovensko imenovati. V prvih dneh nam je natakatar ponudil tudi nemški jedilni list; zdaj, morda v znak narodnega povdarjanja, nam nudi izključno slovenskega. In greh je, gledati ta tako obširni list in ga razumeti.

Večkrat nam pride na pomoč natakatar; govori italijanski. Tu govore italijansko sploh vsi, eden več, drugi manj, eden boljše, drugi slabše. Moj natakatar je slovnico »del si« zelo poenostavil in ko bi moral rabiti glagol, najde izključno zavetje pri drugi osebi ednine. Rabi »tu«, kot učenci iz Puglie. »Che hai mangiato?« me vprašuje, ko moram plačati. »Ti sei presa la torta di mandorle o quella con le melle?«

Mislil sem spočetka, da sem spoznal pod zlaganimi luščinami tovariša iz gimnazije ali vseučilišča, prijatelja iz Modene ali iz uredništva. Toda po kratkem izpitu sem se zadovoljen osvestil, da smo si drug drugemu popolnoma tuji. »Vuoi il caffè?« (Hočeš kavo?) »Prinesi jo, amico jugoslavo. Vsa čast želodu in fižolu, ki znata nadomestiti dišečo braziljsko rastlino.«

Na Gradu.

Če ne sneži — danes ga je dobri Bog pozabil opustiti — bi sprehod za razgledovanje mesta mogel postati zanimiv. Včeraj sem se povspel na Grad, hrib, okoli katerega je Ljubljana varno položena, v družbi častnika armade Slovencev, Hrvatov in Srbov. Grad, ki kraljuje na vrhu, je imel čast pogostiti med svojim zidovjem tudi Silvia Pellica. Lansko leto so tu stanovali italijanski letalci in angleški ujetniki. Čokat in masiven, ves v belem ometu, pričakuje sedaj novih gostov ali pa bolj koristne vporabe.

Pred glavnim vhodom je podstavek, na katerem je ostal iz železa zviti iržaj. Tu bi se moral dvigniti kip Franca Jožefa. Napis je vzeti iz manifesta »Mojim narodom«, poslanega iz

Schönbrunna, 28. julija 1914. »Zaupam v Vsemogočnega« — je rekel stari monarh — »da bo podelil zmago mojim armadam.« Umrli je ravno o pravem času, da mu ni bilo treba videti katastrofe.

Naša gledališča.

Prisostvovala sva čefiliranju jugoslovanske stotnije, ki je pela neko slovensko pesem, neumljivo (?) mojemu hrvaškemu spremljevalcu in nastopila sva pot v mesto. Moj kažipot se je izrazil, da mu bomo dali Zader. (Vsa čast temu brihtnemu kažipotu, ki je tako odločno povdaril svoje zadersko stališče!) Jaz mu nisem mogel dati ničesar in sem pričel govoriti o ljubljanskih gledališčih. V »Narodnem« igrajo »Manon« Masseneta, v nekem drugem gledališču »Septtri« Ibsena, ki postanejo v slovensščini »Strahovica«. Ker me hoče častnik morda potolažiti, žvižga po svoje neko Puccinijevo arijo in zapoje nekaj a'pinskih in bersaljerskih refrenov.

Danes zvečer igrajo »Boheme«: Mimi in Marcello bosta pela slovensko in Schaunard bo lahko zastavil svojo sukno pod ugodnimi pogoji, kajti tu oblek silno primanjkuje. Rad bi šel v gledališče, če bi mogel priti do listka. Toda ne morem: listek moraš zahtevati v tukajšnjem jeziku in če ne moreš izvršiti tako »tour de force«, riskiraš, da te v slučaju ogledovanja v hramu umetnosti pod kako pretvezo ne spoznajo za tujca in te postavijo pred vrata (?).

Pravijo, da je ameriški general Treat, katerega jezikovne znanosti se omejujejo na angleščino onstran Oceana, pred par večeri zamogel prisostvovati predstavi. Meni, ki nisem Amerikanec, manjka tudi tolažba, da najdem zavetja v nemškem gledališču, ki so si ga Slovenci po osvobojenju izpod dunajskega jarma polastili in zavrnilo plačilo tudi enega vinarja. Tako so storili z vsemi poslojci, ki so jim ugaljala. Pojdite jih potem vprašati, v kaki meri mislijo prispevati k plačevanju dolgov pokojne monarhije (ta ljubezen Italijana do Nemcev in ta nežna skrb za dolgove bivše Avstrije, je zelo »hvaljevredna!«). (Dalje.)

Narod, ki izumira.

(Po Nansenu priredil Ivan Bežnik.)

(Konec.)

EVROPEJCI IN DOMAČINI

Evropejci z Eskimi niso delali tako slabo ko z mnogimi drugimi divjimi in nekulturnimi narodi. Prinesli so jim izobrazbo, vero, kavo, tobak in še mnogo stvari, ki jih Eskimo preje ni poznal.

Nečesa pa Evropejci Eskimu niso prinesli: življenjske moči in večjega napredka. Eskimo propada. Naselniki so imeli dobre namene, misijonarji tudi, a posrečil se jim ta namen ni, ker se jim ni mogel. Trgovina jim ne donaja dobičkov, danska vlada ima

celo izgubo in bo imela še večjo; človekoljubnost se tu ni izplačala. Eskimi ne občutijo tega, to občuti ta, ki je poznal prejšnje stanje in vidi njega padec.

Zganjpitje je Eskimu prepovedano, dasi ljubijo zganje. Marsikateri Eskimo je šel v službo k evropskemu gospodu, samo za to, da dobi od njega vsako jutro kozareček te pijače.

Nansen zahteva, naj jim prepovedo tudi kavo in tobak ter druge ničvrednosti, ki Eskima samo slabšajo in ga delajo nesposobnega za trde življenjske pogoje, ki vladajo tam gori.

Za take evropske ničevosti nam je dal Eskimo vse ono, kar ga je preje vzdrževalo v boju s naravo. Čolni so mu segnili, ker niso imeli več kož za njih popravo; tudi šotorov si ne postavlja več. Svetilke ne gorijo, ker je v jeseni oddal vso slanino. Po zimi hodi Eskimo v slabih evropskih cunjah, mesto v gorkih kožubih. Poletna potovanja odpadejo, ker ni čolnov in ne šotorov.

Od Evropejcev so dobili tudi mnogo bolezni, ki jih preje niso poznali. Jetika je postala navadna med njimi. Tudi številke kažejo velik propad. Od l. 1885 do l. 1891 je znašal prirastek od 10.000 ljudi, samo za 100 duš.

Niti branje in pisanje mu ni koristilo, ker Eskimo nima časa, da bi se pečal s tem in postal dober lovec, kar je za njegov obstanek najvažnejše.

Tudi neke vrste vlado ali upravo so jim prinesli »beli ljudje«. To so nekaka predstojništva, ki vodijo županske in druge posle. Sestojijo iz članov, ki jih volijo Eskimi v vsakem okrožju po enega. Ker se Eskimi ne razumejo na to, je navadno ko član predstojništva kak Evropejec, ki jim pomaga s svetom. Misel, da naj se to ljudstvo vlada samo po svoji volji, je pač hvale vredna. Vendar pa ima ta naprava en pogrešek, da je bila prenapla in se bo vkrinila le počasi in postala njih last, do tedaj pa bo vsiljenka. Vendar pa so zdaj mnogi domačini ponosni, da so člani teh predstojništev.

Čut za samostojnost in svobodo je v tem ljudstvu zelo razvit. V hiši ima gospodar res nekaj več besed ko ostali, toda to se komaj čuti. Tudi če vzamejo v hišo sirote, kar se zgodi pogosto, so te popolnoma enakopravne z ostalimi. Da bi možki šli služiti, tega ne poznajo. Biti drugemu sluga, se ne privadijo lahko. Še dandanes ne marajo naročil v poveljujočem glasu.

Tudi nad ženskami ne sme nihče kričati, če so v službi. Hitro puste službo in grede, ter se ne povrnejo več.

To, kar dela Eskima navidezno uslužnega in podložnega, je njegova velika potrpežljivost. V največjih neugodnostih potrpijo z največjo hladnokrvnostjo. Značilen za to je tale slučaj:

Nek inšpektor je poslal nekoč na Ameralifjord čoln ljudi, da pripeljejo trave za njegove koze. Ljudi pa ni bilo zelo dolgo nazaj, a nihče ni mogel uganiti, kaj se jim je zgodilo. Končno so se vrnili. Ko jih je vprašal inšpektor, kje so bili ostali tako dolgo, so mu odgovorili, da je bila ob njih prihodu trava še zelo majhna, zato so se vsedli in počakali, da je postala dovolj velika.

Tako bodo Eskimi mirno pričakali konec svojega rodu. Res, potrpežljivo ljudstvo so.

KONEC.

Eno samo je, kar so prinesli Evropejci temu prirodnemu, tako nepokvarjenemu ljudstvu, to je propadanje. Kaj se je zgodilo z narodi, ko so Indijanci, Meksikanci, Inkas in Peru? Kaj je z Avstralci? Mi smo njih smrt, naj ravnamo ž njimi še tako lepo. Eskimi trdijo prav, če pravijo, da smo pokvarjeni. Zanje smo še vse več. To zanimivo ljudstvo je obsojeno k smrti, ali pa bo postalo potom križanja z Evropejci samo senca tega, kar je bilo poprej. Sami se ne zavedajo tega. Mnogo bolj srečni so, ko mi. Tudi nas ne sovražijo, celo veselje se nas, če nas vidijo.

Zgodilo se bo pa tole: Naselniki — trgovci bodo morali naložiti svoje zadnje blago na ladije in se odpeljati za vedno v Evropo. Nikogar več ne bo na Grenlandiji, ki bi jo oživljal. Mrtva bo ležala dežela, led, samo led se bo raztezal do morja. Na pušnih in samotnih obrežjih bodo plahutali samotni galebi, ko mrtvaške sence. Solnce bo vzhajalo in zahajalo in sijalo na pusto, zapuščeno deželo. Le tu pa tam bo zašla kaka tuja ladija na pusto obrežje — — — V noči pa bodo plesali mrtveci svoj divji ples v večnem smrtnem molku svoje ledene očetnjave...

Aprovizacija.

a Krušno moko bodo prodajali v času od 27. aprila do 10. maja na nove izkaznice za 11. in 12. teden; V I. okraju: Na močne izkaznice C št. 1 in 2: Ravhenkar, Pred škofijo; na močno izkaznico C št. 3 in 4: Friedrich, Poljanska cesta; v II. okraju: na močne izkaznice C št. 5, 6 in 7: Zetko, Sv. Florijana ulica; na močne izkaznice C št. 8, 9 in 10: Jerančič, ne izkaznice; v III. okraju: na močne izkaznice C št. 11, 12 in 13: Soklič, Pred konjušnico; na močne izkaznice C št. 14 in 15: Vrtačnik, Rimska cesta; v IV. okr.: na močne izkaznice C št. 16, 17 in 18: Medica, Tržaška cesta; na močne izkaznice C št. 19 in 20: Jemec, Tržaška cesta; v V. okraju: na močne izkaznice C št. 21, 22 in 23: Štancar, Dunajska cesta; na močne izkaznice C št. 24, 25 in 26: Kham, Miklošičeva cesta; v VI. okraju: na močne izkaznice C št. 27, 28 in 29: Legat, Slomškova ulica; na močne izkaznice C št. 30 in 31: Druškovič, Tabor; v VII. okraju: na močne izkaznice C št. 32 in 33: Pretnar, Spodnja Šiška; na močne izkaznice C št. 34 in 35: Bernik, Spodnja Šiška; v VIII. okraju: na močne izkaznice C št. 36, 37 in 38: Kugovnik, Novi Udmat; na močne izkaznice C št. 39, 40 in 41: Gerjol, Zaloška cesta; v IX. okraju: na močne izkaznice C št. 42: Češnovar, Dolenjska cesta; na močne izkaznice C št. 43: Fojkar, Dolenjska cesta; v X. okraju: na močne izkaznice C št. 44 in 45: Bartl, Rožna dolina; na močne izkaznice C št. 46: Javornik, Glince.

Nadaljnjih 14 dni se bode dala v prodajo moka onim trgovcem, ki sedaj še ne prodajajo aprovizacije moke. Gori nave-

deni prodajalci moke in pa oni, ki bi hoteli prodajati menjaje krušno moko, naj se zglase takoj v mestni posvetovalnici.

a Nove krušne in močne izkaznice.

Pri prihodnji krušni komisiji v petek se bodo izdajale 3 vrste izkaznice; in sicer: A-izkaznice za kruh, B-izkaznice za moko za kuho in C-izkaznice za krušno moko. Kdor hoče kruh in moko za pecivo, oziroma za kuho, dobi A- in B-izkaznice, kdor hoče samo moko, to je moko za kuho, oziroma pecivo ter moko za kruh dobi B- in C-izkaznice. Da se strankam, ki hočejo kruh, da popolno izbiro prodajalen kruha, se bodo v petek izdajale pri krušnih komisijah od 8. do 10. ure le izkaznice za kruh in moko, od 10. do 12. ure pa izkaznice za samo moko. Prodajalne kruha in moke za kuho, oziroma pecivo, ostanejo neizpremenjene, prodajalne krušne moke pa se objavijo vsakih 14 dni, ker se bodo prodajalci krušne moke menjavali.

a Meso na rdeče izkaznice B bo delila

mestna aprovizacija v petek, 25. t. m. in v soboto, dne 26. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določen je ta-le red: Popoldne od 1. do pol 2. ure št. 1 do 200, od pol 2. do 2. ure št. 201 do 400, od 2. do pol 3. ure št. 401 do 600, od pol 3. do 3. ure št. 601 do 800, od 3. do pol 4. ure št. 801 do 1000, od pol 4. do 4. ure št. 1001 do 1200, od 4. do pol 5. ure št. 1201 do 1400, od pol 5. do 5. ure št. 1401 do 1600. V soboto, dne 26. t. m. dopoldne od pol 8. do 8. ure št. 1601 do 1800, od 8. do pol 9. ure št. 1801 do 2000, od pol 9. do 9. ure št. 2001 do 2200, od 9. do pol 10. ure št. 2201 do 2400, od pol 10. do 10. ure št. 2401 do 2600, od 10. do pol 11. ure št. 2601 do konca. Stranka dobi za vsako osebo po 15 dkg mesa; pripraviti je drobiž. Stranke naj se držijo strogo določenega reda.

a Prodajalcem sladkorja v vednost.

Nekateri prodajalci sladkorja postopajo popolnoma samovoljno s sladkornimi kartami. Namesto da bi oddajali sladkor za april na odrezek št. 2, kakor je bilo razpisano v listih, so strankam vračali odrezke št. 2, sami pa so pridržali sladkorne izkaznice. Če bi sedaj došlo še kako blago, ki bi se oddajalo na sladkorne izkaznice bi bile vse te stranke, katerim so trgovci vrnili druge odrezke št. 2, oškodovane, ker odrezki št. 2 nimajo številke za trgovino. Zato nikakor ne gre, da bi vsak trgovec rezal karte, kakor se

mu ljubi. Blago, ki pride prvo v Ljubljano, se prodaja na odrezek št. 1, pa naj bo to sol, sladkor ali pa kakoli. Drugo blago, ki se razdeljuje na sladkorne izkaznice, se prodaja na odrezek št. 2. Glavna sladkorna izkaznica (levi del) pa se mora strankam vrniti, da lahko dobe še kako tretje blago, če je slučajno na razpolago. Ker se vedno v listih objavlja, katero blago se prodaja na odrezek št. 1 in katero na odrezek št. 2, se trgovci pozivljajo, da se strogo drže teh navodil, ker se trgovcem, ki ne morejo ali nečejo tega razumeti, ne bo več nakazoval sladkor ali drugo blago v prodajo.

Stare boleznj se povrnejo, ako se izpremeni vreme. Za hitro odpravo takih udnih in telesnih bolečin priporočamo Fellerjev „Elsa-Fluid“. 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici pošlje za 19 K lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 245 (Hrvatska). Priporočamo, da imate to dobro, bolečine lajšajoče sredstvo, ki ga priporočajo mnogi zdravniki, vedno pri hiši. Nalabno odvajalno sredstvo, ki želodec krepi, so Fellerjeve „Elsa-kroglice“. 6 škatlic 9 K 50 v. Omot in poštnina se računa posebej nalceneje. Kdor naroči več obanem, mnogo prihrani. s.

Razglas.

Vsem naročnikom

plemenskih prašičev

naznanjamo, da bomo oddajali prašiče za rejo v petek dne 25. aprila ob 9. uri dopoldne na Zeienem hribu pri dolenjskem kolodvoru in sicer proti takojšnjemu plačilu. Vsak odjemalec naj pripelje seboj primeren zaboj. Ta dan se sprejemajo tudi nova naročila.

Ljubljana, dne 23. aprila 1910.

Unučevalnica

Miši - podgane stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljaate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 5—, za podgane in miši K 5—; osobito ostru pasta za podgane K 6—; za ščurke 5 K; posebno močna tinktura za stenice 5 K; uničevalec moliev K 2—; prašek proti mrčesom 2-30 in 5K; tinktura proti ušcem pri ljudeh 3 K; mazilo za oči pri živini 2 K; prašek za oči v obliki in perilu K 3—; tinktura za bolhe pri pseh K 1-50; tinktura proti mrčesa na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 3—, — Pošilja po povzetju Zaved za eksport:

M. Jünker, Zagreb 116, Petrinjska ulica 3.

Gospodarska zveza v Ljubljani
je dobila večjo množino

manufakturnega blaga.

Interesenti naj se osebno takoj zgledijo.

Povest o dveh zdravnikih.

Francosko spisal Louis Ulbach. Prestavil Pal.

(Dalje.)

»Solignac,« je govoril sam s seboj, »Solignac na eni, Louis na drugi strani; tam sovraštvo, tu ljubezen; skoraj mi je to nekoliko neprilicno. To so dve nepotrebnosti. Vrag naj vzame tega neumnega otroka, ki ne more preživeti brez mene še par mesecev! Ubogi fant! Prav nič ni izurjen v tem rokodelstvu! Sploh pa bi tudi jaz lahko sanjal, in zato je treba take stvari preprečiti!«

S temi besedami je izpil zdravnik svoje uspalno sredstvo, se vlegel in kmalu trdno zaspal, in ni ga mučila ne mōra, ne strašne sanje.

IV.

SLABE POSLEDICE, ĆE IMATA OĀE IN SIN ISTI POKLIC.

Ko se je naslednje jutro gospod Cĕret prebudil, je nadaljeval svoje premišljevanje, prekinjeno od spanja, in sicer s sledećim uspehom:

»Louis se ne bo hotel vrniti nazaj v Pariz; in ĉe bi vendar šel, bi odšel s sumom v srcu. Će pa ostane, bo hodil na grad, in v tem sluĉaju bi si ne smel predrzniti moj gospod sin, da bi kontroliral zdravniške predpise svojega oĀeta. Treba je nekaj tvegati, in sicer ne smem odlašati niti en trenutek!«

Louis pa, ki je bolj bdel kot spal, si je stavil vprašanje, pod kakšno pretvezo bi mogel obiskati gospo Fouchy.

Bledi obraz grofice mu je stal neprestano pred oĀmi, in tega je bila veliko krivā njegova zdravniška radovednost. Tako sta oĀe in sin mislila na isto stvar, in kakor hitro sta si podala roke, je doktor izpregovoril, pripravljajoĉ se, da bi se obril:

»Ali ne veš, sinko, da moraš obiskati grofico Fouchy?«

»Ravnokar sem mislil na to,« je odgovoril Louis in zardel.

»Kako lepo se to ujema! Bova šla pa skupaj!«

Do zajutreka se je Louis molĉe izprehajal po malem vrtu svojega oĀeta. Z neko ĉudno trdovratnostjo je neprestano mislil na grofico; ĉutil se je poklicanega, da jo ozdravi in reši. Živahno se je oprijel tega naĉrta, vrniti ubogi, pomilovanja vredni ženi življenje, pričarati nazaj vse njene rōzne sanje in mogoĉe tudi upanje ljubezni. Louis je poznal gospo Fouchy še iz otroških let; takrat se je ko otrok z njo igral, v poznejših letih pa je, zavedajoĉ se velike socialne razlike, prekinil vse intimnejše obĉevanje z njo. Mislil je torej, da je bolj upraviĉen skrbeti za bolniĉo ko njegov oĀe; in ĉe bi hoteli pogledati mlademu zdravniku globoko v srce, bi videli v njem skrito misel, ki se je upirala oĀetovim nazorom in hotela svojim spiritalistiĉnim teorijam z dejanskim dokazom pomagati do zmagē. Našel je nad vse ljub predmet svojih zdravniških poizkusov. In niso tudi ravno mladi uĉenjaki, ki so šele nedavno prekoraĉili svoje

dvajseto leto, naravni spovedniki vseh dvajsetletnih, trpeĉih duš? Ali bi ne bil postal Romeo, kot doktor zdravilstva, rešitelj Julije?

Louis je z nebrojnimi temnimi obĉutki v srcu nepotrpeljivo priĉakoval uro obiska na gradu. Ko je odhajal s svojim oĀetom, mu je rekel ta kolikor mogoĉe slovesno:

»Louis, priporoĉam ti, da pozorno opazuješ gospo Fouchy. Će ti bo dovolila, boš lahko ĉutil pod svojo roko udarce njenega srca, ki mi napravljaja toliko skrbi. A dobro si zapomni: nobene besede, nobene kretnje, ki bi te mogla izdati. Bodi tih in neobĉutljiv! Naši varovanci vedno oprezujejo, in en sam nepreviden pogled lahko uniĉi uspeh vseh naših zdravil.«

»Ne bojte se, ljubi oĀe, dobro vem, kaj je moja dolžnost.«

Olimpija je bila prepriĉana, da bo prišel gospod Cĕret s svojim sinom. Ćeravno ni nikdo tega omenil, je vendar ĉutila, da spodobnost to zahteva, in priĉakovala jih je z mirziĉno nepotrpeljivo. Nekoliko v zadregi vsled svojega vĉerajšnjega liriĉnega razpoloženja, ko je smatrala doktorjevega sina za serafa, si je mislila, da mora opraviĉiti ta ĉudni sprejem. Vendar ni skrivala svojega srĉnega veselja vsled obiska prvega tovariša njene mladosti. V tem pustem, žalostnem gradu je bil tak obisk krasno razvedrilo, in ubogi otrok je ĉakal v salonu, sledeĉ z oĀmi premikajoĉemu se kazalcu stenske ure in prisluškujoĉ, kdaj bo zaslusal skozi napol odprto okno korake na skripajoĉem pesku vrta. Konĉno so ji javili doktorja. Vstopil je v spremstvu svojega sina. Grofica je napravila poizkus, dvigniti se v naslonjaĉu. Nenadna rdeĉica je zalila njena lica. Slabost jo je prisilila, da je zopet sedla, in tako je mogla le z roko ponuditi prišlecem stole. Po tih izmeni pozdravov je vprašal gospod Cĕret, kako je preživela preteklo noĉ in kakšen uspeh so imela zdravila.

»Tako slabo sem spala, doktor, in ĉutim, da postajam vedno slabejša. Ali se ne bojite, da bi oslepela? Zagotavljam vam, da zelo slabo vidim, in vĉeraj še gospoda Louisa nisem takoj spoznala.«

»To ni vse skupaj niĉ!« je odgovoril zdravnik.

»Obup, in to ni niĉ? Vi ste strašen ĉlovek. Oh, gospod Louis,« je otroško-prisrĉno rekla uboga žena in izmahnila doktorju svojo malo roko, »pomagajte mi in povejte svojemu gospodu oĀetu, da se moti.«

In trudno je dvignila roko, ki jo je Louis Cĕret hlastno prijel.

»Ah tako, vi si hoĉete pridobiti mojega sina za zaveznika in ga zapeljati v znanstveno nepokoršĉino napram meni!«

Medtem je štel Louis utripe pod svojimi prsti, in njegovo lastno srce je moĉno utripalo v njegovih prsih. Z resno zbranostjo se je vprašal, ali je to res strašno

neprestano pratenje, to silno utripanje tih nih zil, napetih do skrajnosti vsled silnega pritiska krvi? Povpraševal je svoje spomine s klinike, svoje študije, nauke svojih profesorjev; hotel je presoditi ta sluĉaj, ki se je zdel njegovemu oĀetu tako brezupen, le s pomoĉjo znanosti; a ko je gledal v njene omegljene oĀi, ko je poslušal njeno dihanje, se je nehote spomnil, da je Olimpija stara dvajset let, da je lepa in pametna in da je bilo njeno dosedanje življenje brez ljubezni. Ko je z vso resnobo zdravnika štel utripe zil, se je zdelo, da s tihim strahom prijatelja ali brata prouĉuje to žalostno dušo. Njegova vloga je bila sedaj dvojna. Njegove poteze so ostale neizpremenjene, kakor poteze sodnika, ki premišljuje ĉrko postave, predno izreĉe obsodbo, a v notranjĉini ganjen in poln soĉutja si je prisegel, da jo mora rešiti, rešiti njo, ki jo je obsodil njegov razum.

OĀe Cĕret ni niti za trenutek prenehajal opazovati svojega sina. Njegove male oĀi so kar pozirale to lepo, plemenito obliĉje in se zapiĉile v njegove najmanjše gube. Po par minutah muĉnega molka je z zaniĉljivo izzivajoĉim glasom vprašal stari zdravnik, ĉe se strinja diagnoza mladega kolega z njegovo? Louis je bolešno pogledal svojega oĀeta in rekel:

»Moje mnenje je tako ko vaše, ljubi oĀe, namreĉ, da je kri izredno vznemirjena, in da je tišina, mir, led in pušĉanje krvi...«

»O! Rabljit!« je vzkliknila Olimpija v slabotnim glasom, in se zganila, da bi izmahnila roko, ki jo je drжал Louis v svoji roki. »tudi on mi predpiše mir in pridene še nekoliko ledu, da bo prej konec! Ali tudi vi ne vidite, da sem bolna ravno vsled tega miru in tišine, z eno besedo, vsled dolgoĉasja, in da bom vsled tega umrla?«

Louis se je stresel. Iz njenih besedi je govorila ostra resnica. Zdravnik je zmajal z glavo, kakor bi hotel reĉi:

»To sem priĉakoval! Sedaj je ĉas, da pridem na dan s svojimi tolažilici! — In takoj je priĉel s poglavjem oĀetovskih nasvetov in nežnega karanja.

(Dalje.)

Zagrebska borza.

LDU. Zagreb, 23. aprila. Zakljuĉni kurzi na današnji borzi:

	Donos	Stara
Banka za trg, obrt in industrijo	—	405
Banka in hranilnica za Primorje na Sušaku, nove delnice	—	515
Hipotekarna banka, Zagreb	—	300
nove delnice	—	370
Jadranska banka, nove	—	305
Hrvatska kreditna banka, nove	895	430
Narodna banka Zagreb	—	298
Obrtna banka	—	95
Poljedelska banka, nove delnice	90	—
Prva hrvatska hranilnica	—	8750
stare delnice	—	8400
nove delnice	8300	205
Roĉka puĉka banka, nove deln.	201	705
Zemaljska banka, nove delnice	—	—

Izdajatelj konsorcij »Veĉernega lista.«
Odgovorni urednik Viktor Cenĉiĉ.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.